

Reactie Natuur & Milieu

Datum: 16-05-2024

Geachte lezer,

Als milieuorganisatie heeft Natuur & Milieu met belangstelling kennisgenomen van het concept Besluit collectieve warmtevoorziening. Natuur & Milieu wil bijdragen aan versnelling van de oplossingen voor klimaat-en natuurproblemen in Nederland. We willen dan ook graag gebruik maken om op de consultatie te reageren.

Om de afspraken van het Klimaatakkoord te realiseren en substantieel meer woningen aan te sluiten op duurzame collectieve warmtevoorziening is een aanpassing van de huidige warmtewet essentieel. Natuur & Milieu is dan ook blij met de achterliggende gedachten van het voorstel voor de Wcw en de daarbij behorende Bcw. We merken echter dat er nog enkele kwesties zijn die meer aandacht behoeven om ervoor te zorgen dat de implementatie van warmtenetten zowel duurzaam als betaalbaar wordt, wat zal bijdragen aan een versnelde verduurzaming van de gebouwde omgeving.

1. Zorg voor minder energieverlies door het invoeren van een efficiëntie-norm en aanpassing temperatuurniveau

In Nederland is het gemiddelde warmteverlies in grote warmtenetten 26% en in kleine warmtenetten zelfs 30%.¹ In omliggende landen is de efficiëntie van energietransport aanzienlijk hoger. Zo gaat bij het transport van warmte in Denemarken de helft minder warmte verloren. Het is daarom een gemiste kans dat er in de Bcw niet wordt gestuurd op verbeterde efficiëntie, aangezien het verlies van warmte resulteert in hogere kosten voor de consument. Op dit moment hebben warmtebedrijven geen stimulans om efficiënter te transporteren, omdat er geen normen zijn en ze de extra kosten simpelweg kunnen doorberekenen aan de consument. Als we bijvoorbeeld het warmteverlies verlagen naar 15%, zou Nederland jaarlijks 2,9 miljoen GJ aan warmte kunnen besparen, met een marktwaarde van 117 miljoen. Het onderzoek naar de verschillen in warmtekosten tussen Nederland en de buurlanden wijst ook op het verband tussen hogere warmteverliezen en hogere operationele kosten (OPEX)². Dit is zonde van alle warmte die wordt opgewekt. Door het warmteverlies te verlagen naar 15% kan er namelijk een broeikasgasintensiteit van 64.000 ton CO₂ worden bespaard³. Gezien de beperkte beschikbaarheid van warmte uit duurzame bronnen is het niet verstandig om ondoelmatig om te gaan met deze waardevolle hulpbronnen. Er bestaat een risico dat door aanzienlijk warmteverlies minder huizen kunnen worden aangesloten op warmtebronnen, waardoor het potentieel voor verduurzaming van de gebouwde omgeving belemmerd wordt. Dit is zonde, gezien de beschikbaarheid van diverse

¹ <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2023-10/Duurzaamheidsrapportage%202022-V2.pdf>

² Rapport TNO: Vergelijking tarieven collectieve warmtesystemen in Nederland met tarieven in Zweden, Denemarken en Duitsland

<https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://publications.tno.nl/publication/34634054/SmEIJ4/huygen-2019-wat.pdf&ved=2ahUKEwjMl-np1OyFAxXgvgIHHQROA8IQFnoECBAQAw&usq=AOvVaw3ILw8fuEOoAsjzhVRgU4wo>

³ Op basis van 21.93 kg CO₂ per GJ

technieken om leidingen zo te ontwerpen dat er meer energie efficiënt bij de consument terecht komt. Bijvoorbeeld, buisleidingen met verschillende isolatieniveaus bieden mogelijkheden in dit opzicht. Wij stellen daarom voor om het volgende in de Bcw op te nemen:

- **Voer een efficiëntie norm in voor nieuw aan te leggen warmtenetten van maximaal 15% warmteverlies.** Door dit als norm te stellen, worden warmtebedrijven geprikkeld om innovaties toe te passen om de warmte op een efficiëntere manier te transporteren en te investeren in het opsporen van lekkages. Dit draagt tevens bij aan de *Energy Efficiency Directive* dat Nederland verplicht de efficiëntie bij verwarming en koeling te bevorderen. Hieruit komt tevens de verplichting om bij de bouw van nieuwe productiecapaciteit vergunningscriteria op te nemen t.a.v. energie-efficiëntie. Het is efficiënter om hier op nationaal niveau invulling aan te geven in plaats van dit aan gemeenten over te laten.
- **Maak het mogelijk om de temperatuurniveaus in contracten voor kleinverbruikers aan te passen.** Energieleveranciers zijn momenteel verplicht om een hoger temperatuurniveau te hanteren dan soms wenselijk. Zo hebben sommige kleinverbruikers een contract voor onbepaalde tijd met een bepaald temperatuurniveau. Echter, is het soms wenselijk dat de energieleverancier het temperatuurniveau op het net kan verlagen, aangezien dit leidt tot minder energieverlies en omdat meer duurzame bronnen op een lager temperatuurniveau kunnen leveren. Een belangrijke voorwaarde hierbij is dat dit niet leidt tot een situatie waarin de kleinverbruiker niet meer voldoende warmte kan afnemen.

2. Verander de redelijke afschrijvingstermijn naar minimaal 30 jaar

Artikel 7.15 van de Bcw stelt voor om bij de berekening van toegestane kosten uit te gaan van een afschrijvingstermijn voor de activa met een maximale duur van 30 jaar. Niettemin hebben veel moderne warmtenetten een langere levensduur. Het is jammer dat er geen rekening wordt gehouden met een langere afschrijvingstermijn, aangezien dit een kans biedt om de kosten voor consumenten te verlagen en warmtebronnen meer betaalbaar te maken. Door de termijn te verlengen, wordt er een stimulans gecreëerd voor warmtebedrijven om kostenbesparende maatregelen te nemen en te investeren in warmtenetten die een langere levensduur hebben. Hoewel hoogwaardige pijpleidingen mogelijk aanvankelijk hogere aanschafkosten met zich meebrengen, kunnen ze op de lange termijn zorgen voor lagere jaarlijkse operationele kosten door verminderde warmteverliezen, waardoor ze uiteindelijk goedkoper kunnen zijn. Berenschot benadrukt ook dat een langere afschrijvingsduur kan leiden tot kostenverlaging voor consumenten⁴. Door netten met een langere levensduur te stimuleren, zullen netten ook minder vaak te hoeven worden vervangen, wat niet alleen leidt tot lagere kosten, maar ook zorgt voor minder druk op schaarse arbeid en minder overlast voor omwonenden. Daarom stelt Natuur & Milieu het volgende voor:

- **Veronderstel een economische levensduur van de activa van minimaal 30 jaar in plaats van maximaal 30 jaar.**

3. Stel een einddatum in voor de CO₂-norm

De broeikasgasemissienorm is een cruciaal element van de wet ter waarborging van de duurzaamheid van warmtesystemen. Tot en met 2035 wordt er in de Bcw een maximumnorm voorgesteld. Hoewel de toelichting aangeeft dat het uiteindelijke doel een klimaatneutraal

---

⁴ <https://www.berenschot.nl/media/comptkkr/rapport-wcw-kostprijsplus-consumentenbescherming-en-verduurzaming.pdf>

energiesysteem is en bedrijven d.m.v. een globaal kavelplan en investeringsplan gestimuleerd worden om de strategie tot 2050 klaar te hebben, ontbreekt een duidelijk afbouwpad voor de periode na 2035 in het besluit. Er wordt voorgesteld om pas na 2030 te beginnen met het vaststellen van een jaarlijkse norm voor de periode na 2035. Het uitstellen van deze beslissing kan betekenen dat cruciale keuzes te laat worden genomen, wat de onzekerheid vergroot over het behalen van de klimaatdoelstellingen. Het is juist van belang om bedrijven niet alleen op korte termijn prikkels en duidelijkheid te bieden met betrekking tot duurzaamheidsmaatregelen, maar ook voor de lange termijn. Dit is niet alleen cruciaal voor investeringsbeslissingen van warmtebedrijven, maar ook voor de positie van gebonden consumenten, zodat zij een beter inzicht hebben in toekomstige kosten. Daarom geven we de volgende aanbeveling mee:

- **Bereid het afbouwpad voor de uitstoot van broeikasgassen uit voor de jaren na 2035, om in uiterlijk 2043 te komen op een emissievrij warmtesysteem.** Deze afbouw is een voortzetting van de jaarlijkse afbouw die in de huidige wetstekst is gekozen.

4. Concretiseer de ontheffingsmogelijkheden

Natuur & Milieu begrijpt de overwegingen om tijdelijke ontheffingsmogelijkheden in te stellen voor de broeikasgasnormering. Hierdoor kunnen warmtebedrijven investeren in netwerken zelfs als er nog niet volledig aan de norm kan worden voldaan, bijvoorbeeld tijdens de opstartfase. Echter, de manier waarop de mogelijkheden momenteel in het besluit worden voorgesteld, brengt een groot risico met zich mee dat verduurzamingsmaatregelen worden uitgesteld. De voorwaarden voor ontheffing moeten aanzienlijk worden aangescherpt om ervoor te zorgen dat het warmtesysteem zo snel mogelijk verduurzaamt. We zien in elk geval de volgende aanpassingen:

- **Verlaag de ontheffingsperiode naar 3 jaar.** Met een ontheffing voor 5 jaar is er een groot risico dat de verduurzaming van de gebouwde omgeving enorm wordt vertraagd en dat we de Klimaatdoelen niet tijdig zullen realiseren. Daarnaast is het ook mogelijk dat binnen een periode van 5 jaar er geen sprake meer is van de voorgestelde situaties. Het bedrijf hoeft dan echter nog steeds niet te voldoen aan de CO₂ norm. Het is dus belangrijk om de ontheffingsperiode te verlagen naar 3 jaar om te zorgen dat het mogelijk blijft om de Klimaatdoelstellingen te halen.
- **Definieer substantieel hogere kosten.** Op dit moment wordt voorgesteld een uitzondering te maken wanneer het vervangen van de niet-duurzame bron op het moment van aanvraag leidt tot substantieel hogere kosten per eenheid geleverde warmte in vergelijking met het vervangen na de verzochte ontheffingsperiode. Het niet definiëren van substantieel hogere kosten biedt te veel ruimte voor bedrijven om te stellen dat de kosten substantieel zijn en geeft daarbij ook geen duidelijkheid voor bedrijven. In plaats van dit over te laten aan de ACM, moet de overheid regie nemen welke kosten als maatschappelijk aanvaardbaar worden gezien en wat dus de balans is tussen duurzaamheid en kosten.
- **Definieer onvoorziene of van derden afhankelijke niet-beïnvloedbare omstandigheden.** Hoewel in de memorie van toelichting het voorbeeld van geen toegang tot het elektriciteitsnet wordt genoemd, mist ook deze ontheffingsmogelijkheid duidelijkheid. Er moet voorkomen worden dat het argument 'onvoorziene of van derden afhankelijke niet-beïnvloedbare omstandigheden' als excuus kan worden gebruikt wanneer er bijvoorbeeld wel (alternatieve) mogelijkheden zijn tot verduurzaming. Om daarnaast ook te voorkomen dat er een overweldigend aantal aanvragen bij de ACM wordt

ingediend, moeten er duidelijke richtlijnen worden vastgesteld welke omstandigheden onvoorzien en niet-beïnvloedbaar zijn.

Met vriendelijke groet,

Aniek Blokzijl
Natuur & Milieu